

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

Н А К А З

Київ

від _____ 20 ____ р.

№ _____

Про затвердження Методичних рекомендацій
щодо розроблення стратегічних і програмних
документів стосовно розвитку культури
на регіональному та місцевому рівні

Відповідно до підпункту 243 пункту 4 Положення про Міністерство культури та інформаційної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 р. № 885, та на виконання заходу 2 завдання 4 плану заходів щодо реалізації Концепції реформування системи забезпечення населення культурними послугами, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 355 (в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 січня 2023 р. № 291),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методичні рекомендації щодо розроблення стратегічних і програмних документів стосовно розвитку культури на регіональному та місцевому рівні (далі – Методичні рекомендації), що додаються.

2. Управлінню комунікацій (Самойленко С.Г.) забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному веб-сайті Міністерства культури та інформаційної політики України.

3. Директорату стратегічного планування та європейської інтеграції (Петраков Я.В.) довести зміст наказу до відома керівників структурних підрозділів у сфері культури обласних та Київської міської державних (військових) адміністрацій та забезпечити надання територіальним громадам допомоги з питань застосування Методичних рекомендацій.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на державного секретаря Лещука Ю.В.

Міністр

Олександр ТКАЧЕНКО

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України
№ 306 від 31.05.2023
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000044F2F001237A400
Підписувач: Ткаченко Олександр Владиславович
Дата підписання: 31.05.2023
Дійсний з 08.06.2022 13:42:41 по 08.06.2024 13:42:41

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо розроблення стратегічних і програмних документів стосовно розвитку культури на регіональному та місцевому рівні

Загальні положення

1. Методичні рекомендації щодо розроблення стратегічних і програмних документів стосовно розвитку культури на регіональному та місцевому рівні (далі – Методичні рекомендації) розроблені з метою допомоги органам місцевого самоврядування в організації та реалізації планування розвитку та функціонування сфери культури задля забезпечення дотримання принципів комплексності, єдиного підходу та послідовності при формуванні державної, регіональної та місцевої політики.

2. У Методичних рекомендаціях терміни вживаються у таких значеннях:
культурно-ресурсний потенціал – сукупність ресурсів матеріальної та нематеріальної культурної спадщини, культурної інфраструктури, культурних практик, митців та мистецьких колективів (професійних та аматорських), інших діячів сфери культури та мистецтва, результатів їх діяльності, їх територіальних поєднань, які можуть бути безпосередньо використані для розвитку сфери культури певної території та задоволення потреб населення в якісних культурних послугах;

культурно-туристичний потенціал – частина культурно-ресурсного потенціалу, що може бути використана як основа для розвитку туризму.

Інші терміни вживаються у значеннях, визначених Бюджетним кодексом України, законами України «Про культуру», «Про засади державної регіональної політики», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації» та іншими законодавчими актами.

3. Планування розвитку та функціонування сфери культури на регіональному та місцевому рівнях може бути здійснене у вигляді розроблення:

- окремих стратегічних цілей у стратегії розвитку територіальної громади, регіональній стратегії розвитку;
- стратегії розвитку та функціонування сфери культури;

- окремих стратегій розвитку та функціонування для різних галузей сфери культури;

- окремих цілей та завдань у програмах соціально-економічного розвитку;
- програми культурного розвитку.

Вибір варіанту документу, що визначає план розвитку та функціонування сфери культури на регіональному та місцевому рівнях (далі – проект стратегії/ програми), залежить від розміру і ресурсів територіальної громади/ регіону.

У разі здійснення планування розвитку та функціонування сфери культури на регіональному та місцевому рівнях шляхом розроблення окремих стратегічних цілей у структурі стратегії розвитку територіальної громади, регіональної стратегії розвитку рекомендованим є розгляд і врахування положень Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21 грудня 2022 р. № 265, та Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 932, відповідно.

4. Розроблення проекту стратегії / програми має здійснюватися з дотриманням таких принципів:

об'єктивність – розроблення документів на основі фактичних даних, результатів досліджень, в тому числі опитувань думок жителів територіальних громад / регіонів, фокус-груп, експертних інтерв'ю, з формуванням чітких цілей та кількісно вимірюваних індикаторів (показників), яких слід досягти;

комплексність – взаємозв'язок та узгодженість пріоритетів, планів і програм розвитку на державному, регіональному та місцевому рівнях;

ефективність – визначення та забезпечення функціонування механізму досягнення цілей, виконання завдань, заходів у встановлені терміни;

історична спадкоємність – врахування та збереження позитивних надбань попереднього розвитку територіальної громади / регіону;

сталий розвиток – забезпечення розвитку для задоволення потреб нинішнього покоління з урахуванням інтересів майбутніх поколінь.

5. Етапи планування розвитку та функціонування сфери культури в територіальних громадах / регіонах:

підготовка до планування;

аналіз існуючого стану сфери культури;

розроблення та затвердження проекту стратегії / програми;

виконання, моніторинг та оцінка реалізації стратегії / програми.

Короткий огляд етапів планування розвитку та функціонування сфери культури в територіальних громадах / регіонах наведено в Додатку 1.

6. Цілі Методичних рекомендацій:

створити умови для формування ефективної управлінської системи та чіткого плану розвитку сфери культури на короткострокову чи середньострокову перспективу;

сприяти максимально комплексному розвитку сфери культури на регіональному та місцевому рівнях;

визначити чіткий покроковий алгоритм планування розвитку та функціонування сфери культури на регіональному та місцевому рівні;

сприяти синхронізації загальнодержавних пріоритетів розвитку сфери культури, визначених на короткострокову і середньострокову перспективу, у стратегічних і програмних документах загальнодержавного, регіонального та місцевого рівнів.

7. Проект стратегії / програми рекомендується розробляти на період 3, 5 або 7 років з урахуванням положень Державної стратегії регіонального розвитку України, відповідної регіональної стратегії розвитку – у випадку розроблення стратегічних і програмних документів розвитку культури на місцевому рівні, та інших нормативно-правових документів, що визначають пріоритети державної політики у сфері культури.

8. Методичні рекомендації мають інформаційний, рекомендаційний і роз'яснювальний характер.

Підготовка до планування розвитку та функціонування сфери культури в територіальній громаді / регіоні

9. Проект стратегії / програми для територіальної громади розробляється виконавчим органом сільської, селищної, міської ради, для регіону – обласною військовою (державною) адміністрацією (далі – розробник проекту стратегії / програми).

10. Розробник проекту стратегії / програми має визначити варіант планування розвитку та функціонування сфери культури в територіальній громаді / регіоні відповідно до пункту 3 Методичних рекомендацій.

11. Для підготовки проекту стратегії / програми має бути створена робоча група.

До складу робочої групи з розроблення проекту стратегії / програми територіальної громади повинні ввійти представники виконавчих органів у сфері культури сільської/селищної/міської ради, місцеві депутати, працівники закладів

культури, представники місцевих громадських організацій та громадські активісти сфери культури, представники місцевого бізнесу та представники різних соціо-вікових груп з числа жителів територіальної громади (зокрема, особи похилого віку, батьки з дітьми до 6 років, підлітки (за умови згоди батьків), особи з інвалідністю тощо).

До складу робочої групи з розроблення проекту стратегії / програми регіону повинні ввійти представники структурних підрозділів у сфері культури обласної військової (державної) адміністрації, представники виконавчих органів у сфері культури не менше трьох територіальних громад регіону з найрозвиненішим культурно-ресурсним потенціалом, депутати обласної ради, працівники обласних закладів культури, представники регіональних громадських організацій та громадські активісти сфери культури в регіоні. При формуванні складу робочої групи обов'язково має бути враховано необхідність представлення різних гендерних груп населення.

За потреби унормування функціонування робочої групи, її склад, основні завдання, повноваження та порядок організації її роботи визначаються положенням про робочу групу.

12. Розробник проекту стратегії / програми спільно з робочою групою формує покроковий план дій щодо планування розвитку та функціонування сфери культури в територіальній громаді / регіоні (далі – план дій).

План дій повинен включати всі етапи планування, визначені пунктом 5 Методичних рекомендацій, та виглядати як покроковий алгоритм з чітко визначеними заходами, термінами їх виконання, переліком відповідальних осіб за виконання заходу та очікуваний результат від такого виконання.

План дій рекомендовано складати за формою, наведеною в Додатку 2. Складання плану дій за відповідною формою дозволить наочно представити, які завдання, в які терміни, ким і на якому етапі планування повинні бути виконані. Також з метою контролю процесу планування та уникнення порушення строків виконання заходів рекомендується складати календарний план-графік щодо виконання етапів планування. Приклад календарного плану-графіка наведено в Додатку 3.

Аналіз існуючого стану сфери культури в територіальній громаді / регіоні

13. Аналіз існуючого стану сфери культури є основою для визначення викликів, ризиків та потенційних можливостей поступального розвитку, зокрема гуманітарного та економічного, територіальної громади / регіону.

Аналіз існуючого стану сфери культури в територіальній громаді / регіоні включає:

збір та аналіз інформації щодо стратегічних та програмних документів, що вже реалізуються в територіальній громаді / регіоні і якими визначено напрями та завдання розвитку сфери культури;

вивчення загальнодержавних пріоритетів розвитку сфери культури, визначених на законодавчому рівні;

визначення заінтересованих сторін (стейкхолдерів), розроблення карти стейкхолдерів;

збір та аналіз статистичної інформації щодо розвитку сфери культури в територіальній громаді / регіоні, огляд існуючого культурно-ресурсного та культурно-туристичного потенціалу територіальної громади / регіону;

збір та аналіз інституційної та фінансової спроможності територіальної громади / регіону щодо розвитку сфери культури;

проведення соціологічних досліджень задля визначення бачення і потреб стейкхолдерів у галузях сфери культури в територіальній громаді / регіоні.

14. Загальнодержавні і регіональні пріоритети розвитку сфери культури, з якими доцільно ознайомитися всім учасникам розроблення проекту стратегії / програми, визначено нормативно-правовими актами, наведеними в Додатку 4. Водночас цей перелік не є вичерпним і з часом змінюватиметься.

15. Визначення заінтересованих сторін забезпечить розуміння впливу, який вони мають, та у чому полягає (сутність) їх інтерес у процесі розробки проекту стратегії / програми.

До процесу розроблення проекту стратегії / програми для територіальної громади доцільно залучати наступні групи заінтересованих сторін:

представники органів державної влади та місцевого самоврядування;

працівники закладів культури;

представники громадських організацій та профспілки, представники інших ініціативних груп, які зацікавлені в питаннях розвитку сфери культури територіальній громаді;

активні місцеві жителі, що представляють інтереси територіальної громади;

представники ЗМІ;

підприємці, представники бізнесу;

представники етнічних та релігійних меншин (груп).

До процесу розроблення проекту стратегії / програми для регіону доцільно залучати наступні групи заінтересованих сторін:

представники органів державної влади та місцевого самоврядування;

працівники обласних закладів культури;
представники громадських організацій та профспілки, представники інших ініціативних груп, які зацікавлені в питаннях розвитку сфери культури в регіоні;
представники територіальних громад регіону (за виключенням територіальної громади, в якій знаходиться адміністративний центр регіону), які мають найпотужніший культурно-ресурсний потенціал (3 – 5 територіальних громад різних типів – сільська, селищна, міська).

Залучення заінтересованих сторін до процесу розробки проекту стратегії / програми забезпечить багатоаспектні підходи до вирішення основних стратегічних питань, дозволить взяти до уваги (враховувати) думку кожного та розглядати проблеми із різних точок зору. Також участь лідерів думок та місцевих активістів збільшує довіру у громадськості до процесу розробки проекту стратегії / програми, а співпраця із широким колом стейкхолдерів допоможе мобілізувати значний спектр ресурсів, якими вони володіють. Варто розуміти, що залучення різноманітних стейкхолдерів є дуже важливим аспектом для балансування влади між врахуванням загальносупільних інтересів та спеціалізованих інтересів впливових груп стейкхолдерів.

16. Збір інформації щодо ресурсного потенціалу, існуючого стану, проблем і можливостей розвитку сфери культури в територіальній громаді, її інституційної та фінансової спроможності доцільно здійснювати за формою, наведеною в Додатку 5, для регіону – за формою в Додатку 6.

17. Соціологічні дослідження дозволять виявити попит та потреби стейкхолдерів сфери культури в територіальній громаді / регіоні, а саме:

оцінити ступінь задоволеності існуючою доступністю, диверсифікованістю та якістю культурних і культурно-туристичних послуг, культурної та туристичної інфраструктури, можливостей для творчого самовираження дорослих і дітей;

виробити за участі стейкхолдерів рекомендації для забезпечення розвитку і ефективного функціонування сфери культури в територіальній громаді / регіоні, в тому числі і щодо самоокупності та брендування.

Соціологічні дослідження задля визначення бачення і потреб стейкхолдерів у сфері культури в територіальній громаді доцільно проводити у вигляді фокус-груп, а в регіоні – у вигляді експертних інтерв'ю.

Приклад гайду для проведення фокус-груп наведено в Додатку 7.

Наведений в Додатку 7 приклад гайду можна використовувати для підготовки гайду з проведення експертних інтерв'ю. Експертні інтерв'ю рекомендується проводити серед 7 – 9 осіб з числа представників груп заінтересованих сторін, наведених в пункті 15 Методичних рекомендацій.

Розроблення та затвердження стратегії / програми розвитку та функціонування сфери культури в територіальній громаді / регіоні

18. Розроблення проекту стратегії / програми включає:

ідентифікацію ключових проблем територіальної громади / регіону у сфері культури, що стримують розвиток сфери, з подальшим їх структуруванням за галузями та важливістю;

аналіз сильних і слабких сторін сфер культури територіальної громади / регіону, можливостей і загроз (SWOT-аналіз відповідно до Додатка 8), порівняльних переваг, викликів та ризиків перспективного розвитку територіальної громади / регіону;

формування цінностей;

визначення місії та формування стратегічного бачення майбутнього розвитку сфери культури територіальної громади / регіону (візії);

підготовка стратегічного плану розвитку сфери культури територіальної громади / регіону - формування кінцевої мети, яка має бути досягнута в результаті повного виконання стратегії / програми, визначення стратегічних цілей, оперативних цілей та завдань розвитку сфери культури територіальної громади / регіону;

розроблення імплементаційного плану – хронологічні кроки (заходи), здійсненням яких можна розв'язати завдання, встановлені стратегічним планом, їх виконавці, терміни виконання, обсяги та джерела фінансування з розбивкою на роки, індикатори (показники) виконання й очікувані результати;

проведення громадських обговорень проекту стратегії / програми;

внесення правок та доопрацювання проекту стратегії / програми згідно з результатами громадських обговорень;

затвердження стратегії / програми.

19. На основі SWOT-аналізу виявляються логічні взаємозв'язки між внутрішніми (сильні та слабкі сторони) та зовнішніми (можливості та загрози) факторами, що мають ключову роль для розвитку територіальної громади / регіону. Виявлені взаємозв'язки мають стати основою для формування стратегічних цілей, оперативних цілей та завдань розвитку сфери культури територіальної громади / регіону.

20. Стратегічне бачення майбутнього розвитку сфери культури територіальної громади / регіону (візія) – це чітке і лаконічне формулювання того стану розвитку сфери культури, якого має досягти територіальна громада/ регіон по завершенню обраного, згідно з пунктом 7 Методичних рекомендацій, горизонту планування та виконання проекту стратегії/ програми.

21. За рішенням розробника проекту стратегії / програми стратегічний план та імплементаційний план можуть бути об'єднані в єдиний план заходів з розвитку сфери культури територіальної громади / регіону.

22. Для визначення стратегічних цілей рекомендується використовувати комплексний підхід.

Кількість стратегічних цілей залежить від обраного варіанту планування розвитку та функціонування сфери культури в територіальній громаді / регіоні відповідно до пункту 3 Методичних рекомендацій. Так, для стратегічних чи програмних документів, що фокусуються на питаннях розвитку виключно сфери культури, доцільно створювати систему з 2 – 4 стратегічних цілей, для комплексних стратегічних чи програмних документів, що фокусуються на питаннях загального розвитку територіальної громади / регіону, доцільно виокремлювати 1 – 2 стратегічні цілі розвитку сфери культури.

Стратегічна ціль – чітке формулювання бажаного результату «цілеспрямованої» діяльності, яке витікає з визначеного стратегічного бачення майбутнього розвитку сфери культури територіальної громади / регіону (візії) та якого планується досягти в результаті реалізації проекту стратегії / програми.

Кожна стратегічна ціль деталізується в оперативних цілях, яких може бути декілька, але не більше п'яти.

Оперативна ціль – це конкретні позитивні результати, яких треба досягти для повного виконання певної стратегічної цілі.

Для кожної з визначених оперативних цілей формується перелік завдань, спрямованих на її досягнення, а також показники результативності, необхідні для визначення досягнення цілі.

Деталізація заходів, виконання яких необхідне для досягнення визначених завдань, здійснюється в імплементаційному плані або плані заходів.

23. Орієнтовну структуру проекту стратегії / програми наведено в Додатку 9.

У випадку обрання варіанту комплексних стратегічних / програмних документів, що фокусуються на питаннях загального розвитку територіальної громади / регіону, матеріали за структурою проекту стратегії / програми, наведеною в Додатку 9, включають до відповідних за змістом розділів / частин комплексного стратегічного / програмного документу.

Виконання, моніторинг та оцінка реалізації стратегії / програми розвитку та функціонування сфери культури територіальної громади / регіону

24. Виконання, моніторинг та оцінка реалізації стратегії / програми розвитку та функціонування сфери культури територіальної громади / регіону включає:

перегляд організаційної структури виконавчих органів, відповідно до стратегії / програми;

розроблення плану моніторингу та оцінки реалізації виконання стратегії / програми;

визначення відповідального структурного підрозділу виконавчого органу місцевого самоврядування територіальної громади / структурного підрозділу обласної військової (державної) адміністрації, що буде відповідальний за проведення щорічного моніторингу та оцінки реалізації стратегії / програми;

проведення щорічного моніторингу та оцінки реалізації стратегії / програми.

25. Звіти про проведення щорічного моніторингу та оцінки реалізації стратегії / програми подаються в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду на розгляд відповідної ради.

**Генеральний директор
Директорату стратегічного планування
та європейської інтеграції**

Ярослав ПЕТРАКОВ

Додаток 1
до Методичних рекомендацій
(пункт 5)

Короткий огляд етапів планування розвитку та функціонування сфери
культури в територіальних громадах / регіонах

Етап планування	Орієнтовний перелік основних заходів, які необхідно реалізувати на відповідному етапі
Підготовка до планування	Визначення варіанту планування розвитку та функціонування сфери культури. Створення робочої групи. Розроблення покрокового плану дій.
Аналіз існуючого стану сфери культури	Збір інформації щодо ресурсного потенціалу, існуючого стану, проблем і можливостей розвитку сфери культури в територіальній громаді / регіоні, її інституційної та фінансової спроможності, зокрема збір та аналіз інформації щодо стратегічних та програмних документів, що вже реалізуються в територіальній громаді / регіоні, і якими визначено напрями та завдання розвитку сфери культури. Визначення заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та аналіз необхідності їх залучення на різних етапах. Проведення соціологічних досліджень.
Розроблення та затвердження проекту стратегії / програми	Ідентифікація ключових проблем, що стримують розвиток сфери культури. Проведення SWOT-аналізу. Формування цінностей, визначення місії та стратегічного бачення майбутнього розвитку сфери культури в територіальній громаді / регіоні (візії). Визначення мети, стратегічних і операційних цілей, завдань розвитку сфери культури територіальної громади / регіону. Розроблення імплементаційного плану. Проведення громадських обговорень. Доопрацювання проекту стратегії / програми після громадських обговорень. Затвердження проекту стратегії / програми.
Виконання, моніторинг та оцінка реалізації стратегії / програми	Перегляд організаційної структури (в частині сфери культури) виконавчого орган місцевого самоврядування територіальної громади / обласної військової (державної) адміністрації, відповідно до стратегії / програми. Розроблення плану моніторингу та оцінки реалізації стратегії / програми; визначення відповідального за щорічний моніторинг. Проведення щорічного моніторингу та оцінки реалізації стратегії / програми; звітування за результатами моніторингу перед відповідною радою.

Додаток 2
до Методичних рекомендацій
(пункт 12)

Форма для підготовки плану дій щодо планування розвитку та функціонування сфери культури в територіальній громаді / регіоні

Етап планування	Заходи необхідні для виконання етапу ¹	Перелік відповідальних виконавців ²	Терміни виконання ³	Результат виконання заходу ⁴
1. Підготовка до планування	1.1			
	1.2			
	.....			
	n			
2. Аналіз існуючого стану сфери культури	2.1			
	2.2			
	.....			
	n			
3. Розроблення та затвердження проекту стратегії / програми	3.1			
	3.2			
	.....			
	n			
4. Виконання, моніторинг та оцінка реалізації стратегії / програми	4.1			
	4.2			
	.....			
	n			

¹ Зазначається повний перелік заходів, які необхідно провести на кожному з етапів планування.

² Зазначається перелік відповідальних виконавців: може зазначатись як чітко визначена особа (ПШБ та посада), так і відповідальний структурний підрозділ виконавчого органу місцевого самоврядування територіальної громади / обласної військової (державної) адміністрації (назва відповідального структурного підрозділу).

³ Зазначається термін виконання завдання, наприклад: з 19 жовтня 2022 року по 25 жовтня 2022 року.

⁴ Зазначається чітко визначений результат виконання заходу, наприклад «сформовано перелік заінтересованих сторін; проведено два соціологічні дослідження»

Додаток 3
до Методичних рекомендацій
(пункт 12)

Календарний план-графік щодо виконання етапів планування

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31		
1. Підготовка до планування																																	
Захід 1.1...	█	█	█	█																													
Захід 1.2...			█	█																													
Захід 1.3...				█	█	█	█	█	█																								
Захід 1.4...										█	█																						
Захід 1.5...										█	█	█	█																				
Захід 1.6...											█	█	█	█	█																		
2. Аналіз існуючого стану сфери культури																																	
Захід 2.1...											█	█	█																				
Захід 2.2...											█	█	█	█	█																		
Захід 2.3...																█	█	█	█														
3. Розроблення та затвердження проекту стратегії / програми																																	
Захід 3.1...																					█	█	█	█	█								
Захід 3.2...																										█	█	█	█	█	█		
Захід 3.3...																																█	█

_____

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України
№ 306 від 31.05.2023
Сертифікат: [58E2D9E7F900307B0400000044F2F001237A400](#)
Підписувач: [Ткаченко Олександр Владиславович](#)
Дата підписання: [31.05.2023](#)
Дійсний з [08.06.2022 13:42:41](#) по [08.06.2024 13:42:41](#)

Додаток 4
до Методичних рекомендацій
(пункт 14)

Перелік нормативно-правових актів, з якими рекомендовано ознайомитись всім учасникам, які беруть участь в розробці проекту стратегії / програми

1. Закони України у частині визначення стратегічних пріоритетів за сферами політик:

- 1.1. «Про культуру»;
- 1.2. «Про інформацію»;
- 1.3. «Про приєднання України до Європейського фонду підтримки спільного виробництва та розповсюдження художніх кінематографічних та аудіовізуальних творів («Eurimages»)»;
- 1.4. «Про театри і театральну справу»;
- 1.5. «Про охорону культурної спадщини»;
- 1.6. «Про бібліотеки і бібліотечну справу»;
- 1.7. «Про музеї та музейну справу»;
- 1.8. «Про освіту»;
- 1.9. «Про позашкільну освіту»;
- 1.10. «Про народні художні промисли»;
- 1.11. «Про Український культурний фонд»;
- 1.12. «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні».

2. Міжнародні договори та Конвенції:

- 2.1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 21 березня 2014 р.;
- 2.2. Угода між Урядом України та Європейською Комісією про участь України у програмі «Креативна Європа»: програма Європейського Союзу для сектору культури та креативності, та про співробітництво між Україною та Європейським Союзом у підпрограмі «Медіа» програми «Креативна Європа» від 19 листопада 2015 р.;
- 2.3. Угода про фінансування заходу «Програма розширення контактів між людьми: Дім Європи» від 17 грудня 2018 р.;
- 2.4. Конвенція ООН про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження;
- 2.5. Конвенція ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини.

3. Укази Президента України:

- 3.1. «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави» від 08 листопада 2019 р. № 837;
- 3.2. «Про заходи щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій та туризму» від 18 серпня 2020 р. № 329/2020;
- 3.3. «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року "Про Стратегію людського розвитку"» від 02 червня 2021 р. № 225/2021.

4. Постанови Кабінету Міністрів України:

- 4.1. «Про нормативи забезпечення населення клубними закладами» від 12 листопада 1998 р. № 1775;
- 4.2. «Деякі питання реалізації Закону України «Про народні художні промисли» від 13 березня 2002 р. № 283;
- 4.3. «Про затвердження Державних соціальних нормативів забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні» від 6 лютого 2019 р. № 72;
- 4.4. «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки» від 18 серпня 2020 р. № 695.

5. Розпорядження Кабінету Міністрів України:

- 5.1. «Про схвалення Концепції реформування системи забезпечення населення культурними послугами» від 23 січня 2019 р. № 27;
- 5.2. «Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій» від 24 квітня 2019 р. № 265;
- 5.3. «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування системи забезпечення населення культурними послугами» від 22 травня 2019 р. № 355;
- 5.4. «Про схвалення Концепції реформи фінансування системи забезпечення населення культурними послугами» від 19 серпня 2020 р. № 1035;
- 5.5. «Про схвалення плану заходів щодо реалізації Концепції реформи фінансування системи забезпечення населення культурними послугами» від 05 січня 2021 р. №1;
- 5.6. «Деякі питання реалізації у 2021-2023 роках Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» від 12 травня 2021 р. № 497;
- 5.7. «Про затвердження Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження середньострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2024 року» від 28 жовтня 2021 р. № 1364;

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України

№ 306 від 31.05.2023

Сертифікат: [58E2D9E7F900307B0400000044F2F001237A400](#)

Підписувач: [Гкаченко Олександр Владиславович](#)

Дата підписання: [31.05.2023](#)

Дійсний з [08.06.2022 13:42:41](#) по [08.06.2024 13:42:41](#)

5.8. «Про затвердження Плану заходів з реалізації Стратегії людського розвитку на 2021–2023 роки» від 09 грудня 2021 р. № 1617;

5.9. «Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми розвитку народних художніх промислів на 2022-2025 роки» від 15 грудня 2021 р. № 1677;

6. Накази Міністерства:

6.1. «Про затвердження Державного стандарту надання безоплатних послуг клубними та бібліотечними закладами культури державної та комунальної форм власності» від 15 жовтня 2013 р. № 983, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19 листопада 2013 р. за № 1966/24498;

6.2. «Про затвердження Положення про мистецьку школу» від 09 серпня 2018 р. № 686, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03 вересня 2018 р. за № 1004/32456;

6.3. «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо створення і організації функціонування центрів культурних послуг у територіальних громадах» від 01 грудня 2022 р. № 466.

Додаток 5
до Методичних рекомендацій
(пункт 16)

Форма збору інформації щодо ресурсного потенціалу, існуючого стану, проблем і можливостей розвитку сфери культури в територіальній громаді, її інституційної та фінансової спроможності

КУЛЬТУРНИЙ ПАСПОРТ ГРОМАДИ

1. Загальна характеристика громади

- 1.1. назва громади та її адміністративна приналежність
- 1.2. схема просторового розташування громади в системі розселення області
- 1.3. рік створення громади
- 1.4. площа громади (км²)
- 1.5. населенні пункти (кількість, типи та назви)
- 1.6. населення
  - щорічна динаміка зміни кількості населення в громаді (за роки її існування) – загальної, в розрізі кожного окремого населеного пункту
  - статева стратифікація населення (чол/жін) в кожному населеному пункті (станом на дату аналізу) ;
  - вікова стратифікація населення (0-5 років; 6-17; 18-35; 36-60; старше 60 років) в кожному населеному пункті (станом на дату аналізу)
  - етнічний склад (офіційні дані на останню доступну звітну дату)
- 1.7. наявність міжмуніципальної співпраці з іншими громадами (назви громад та дати укладання відповідних угод із зазначенням цільових напрямів співпраці)

2. Характеристика культурних ресурсів громади

- 2.1. Характеристика культурної цінності та унікальності громади для розвитку її регіону та України
- 2.2. Заклади культури в громаді (за типами, для мистецьких шкіл уточнити потужність школи (місць) та кількість учнів, що навчаються)

Назва закладу	Перелік безоплатних послуг, які надає заклад	Перелік платних послуг, які надає заклад	Кількість відвідувачів в рік / кількість жителів зони обслуговування	Населені пункти, які обслуговує

2.3. Об'єкти культурної спадщини

Назва об'єкта	Тип пам'ятки (архітектурна, археологічна, монументального мистецтва тощо)	Місце розташування пам'ятки	Стан пам'ятки	Потенціал для використання в культурі

2.4. Елементи нематеріальної культурної спадщини

Назва елемента	Населені пункти, у яких він присутній	Особовості елемента	Потенціал для включення до регіонального та Національного переліків	Потенціал для використання в культурі, економічному розвитку громади

2.5. Кількість та частка зайнятих у сфері культури (в загальному та за напрямками)

2.6. Характеристика наявних історій успіху у сфері культури (чому, як, завдяки кому чи чому вони стали успішними)

2.7. Кількість колективів, їх учасників, коротка характеристика діяльності

2.8. Кількість проектів та заходів у сфері культури, коротка характеристика їх змісту та мети проведення

2.9. Кількість та характеристика реалізованих проектів у сфері культури (на умовах багаторівневого фінансування)

3. Фінансування сфери культури

3.1. загальна сума видатків з місцевого бюджету, з них сума видатків на культуру

3.2. державно-приватні проекти з розвитку культури в громаді (перелік, напрями, обсяг і тривалість фінансування, інші істотні умови)

3.3. участь громади в конкурсі проектів на фінансування з ДФРР на сферу культури (в тому числі кількість поданих заявок та з них підтриманих проектів)

3.4. участь у проектах МТД з дати створення громади.

4. Система управління культурою в громаді

4.1. програма розвитку культури в громаді, блок «Культура» в структурі Стратегії соціально-економічного розвитку громади

4.2. Положення про відповідні структурні підрозділи, які здійснюють управління закладами сфери культури

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України

№ 306 від 31.05.2023

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000044F2F001237A400

Підписувач: Ткаченко Олександр Владиславович

Дата підписання: 31.05.2023

Дійсний з 08.06.2022 13:42:41 по 08.06.2024 13:42:41

4.3. структурно-організаційна характеристика (станом на дату аналізу та інші істотні зміни в організаційній структурі за останні 3 роки)

4.4. функціональна характеристика (станом на дату аналізу та інші істотні зміни у функціональному навантаженні за останні 3 роки)

5. Проблеми та інші обставини, що впливають на розвиток сфери культури в громаді.

Додаток 6
до Методичних рекомендацій
(пункт 16)

Форма збору інформації щодо ресурсного потенціалу, існуючого стану, проблем і можливостей розвитку сфери культури в регіоні, його інституційної та фінансової спроможності

КУЛЬТУРНИЙ ПАСПОРТ РЕГІОНУ

1. Загальна характеристика регіону

- 1.1. назва регіону
- 1.2. схема просторового розташування регіону в системі адміністративно-територіального устрою України
- 1.3. рік створення регіону
- 1.4. площа регіону (км²)
- 1.5. територіальні громади регіону (кількість, типи та назви)
- 1.6. населення
  - щорічна динаміка зміни кількості населення в регіоні (за останні 15 років) – загальної, в розрізі кожної територіальної громади
  - статева стратифікація населення (чол/жін) в кожній територіальній громаді (станом на дату аналізу) ;
  - вікова стратифікація населення (0-5 років; 6-17; 18-35; 36-60; старше 60 років) в кожній територіальній громаді (станом на дату аналізу)
  - етнічний склад (офіційні дані на останню доступну звітну дату)

2. Характеристика культурних ресурсів регіону

2.1. Характеристика культурної цінності та унікальності регіону для розвитку України

2.2. Заклади культури в регіоні (за типами, для мистецьких шкіл уточнити потужність школи (місце) та кількість учнів, що навчаються)

Назва закладу	Перелік безоплатних послуг, які надає заклад	Перелік платних послуг, які надає заклад	Кількість відвідувачів в рік / кількість жителів зони обслуговування	Населені пункти, які обслуговує

2.3. Об'єкти культурної спадщини

Назва об'єкта	Тип пам'ятки (архітектурна, археологічна, монументального мистецтва тощо)	Місце розташування пам'ятки	Стан пам'ятки	Потенціал для використання в культурі

2.4. Елементи нематеріальної культурної спадщини

Назва елемента	Населені пункти, у яких він присутній	Особовості елемента	Потенціал для включення до регіонального та Національного переліків	Потенціал для використання в культурі, економічному розвитку громади

2.5. Кількість та частка зайнятих у сфері культури (в загальному та за напрямками)

2.6. Характеристика наявних історій успіху у сфері культури (чому, як, завдяки кому чи чому вони стали успішними)

2.7. Кількість колективів, їх учасників, коротка характеристика діяльності

2.8. Кількість проектів та заходів у сфері культури, коротка характеристика їх змісту та мети проведення

2.9. Кількість та характеристика реалізованих проектів у сфері культури (на умовах багаторівневого фінансування)

3. Фінансування сфери культури

3.1. загальна сума видатків з обласного бюджету, з них сума видатків на культуру

3.2. державно-приватні проекти з розвитку культури в регіоні (перелік, напрями, обсяг і тривалість фінансування, інші істотні умови)

3.3. участь громад регіону в конкурсі проектів на фінансування з ДФРР на сферу культури (в тому числі кількість поданих заявок та з них підтриманих проектів)

3.4. участь у проектах МТД за напрямом культури за останні 3 роки.

4. Система управління культурою в регіоні

4.1. стратегія/ програма розвитку культури в регіоні, блок «Культура» в регіональній стратегії розвитку

4.2. положення про відповідні структурні підрозділи у сфері культури обласної військової (державної) адміністрації

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України

№ 306 від 31.05.2023

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000044F2F001237A400

Підписувач: Гкаченко Олександр Владиславович

Дата підписання: 31.05.2023

Дійсний з 08.06.2022 13:42:41 по 08.06.2024 13:42:41

4.3. структурно-організаційна характеристика (станом на дату аналізу та інші істотні зміни в організаційній структурі за останні 3 роки)

4.4. функціональна характеристика (станом на дату аналізу та інші істотні зміни у функціональному навантаженні за останні 3 роки)

5. Проблеми та інші обставини, що впливають на розвиток сфери культури в регіоні.

Додаток 7
до Методичних рекомендацій
(пункт 17)

Приклад гайду для проведення фокус-груп задля визначення бачення і потреб стейкхолдерів сфери культури в територіальній громаді

Гайд фокус-групового дослідження

Мета дослідження (інформація для модератора)

Мета – виявити попит та потреби жителів територіальних громад на культурні послуги:

- 1) оцінити ступінь задоволеності існуючою доступністю, диверсифікованістю та якістю культурних послуг, культурної інфраструктури та можливостей для творчого самовираження дорослих і дітей в громаді;
- 2) визначити, які заходи необхідно вжити для посилення участі мешканців територіальної громади у культурному житті та підвищення соціальної згуртованості жителів громади;
- 3) виробити за участі жителів громад уніфіковані рекомендації стратегії розвитку сфери культури в територіальній громаді.

Знайомство. Представлення учасників (5 хвилин)

Усі учасниці та учасники представляються (починаючи з модератора) і називають свій вік, сімейний стан, вид зайнятості.

Блок 1. Сприйняття населеного пункту

Переваги громади. Познайомте мене, будь ласка, зі своєю територіальною громадою. Як би ви описали свою територіальну громаду? Чим вона цікава? Чим вона відрізняється від інших? Які у неї є переваги? Чим або ким відома ваша громада? Чим або ким пишаються мешканці вашого населеного пункту? Якими чоловіками пишаєтесь і якими жінками? Чим ваша громада відрізняється від інших громад вашого регіону? Що би ви показали гостям вашої громади, куди би зводили на прогулянку?

Проблеми громади. А куди би ніколи не повели ані гостей, ані туристів? Чого ви не хочете, щоб вони побачили? Які гуманітарні проблеми турбують мешканців вашої громади? Назвіть три найбільшчі проблеми, будь ласка. (Кожен називає по три проблеми). З чим або ким вони пов'язані? Хто в них винен? Які ви бачите шляхи їх подання? Які проблеми у культурному житті

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України

№ 306 від 31.05.2023

Сертифікат: [58E2D9E7F900307B0400000044F2F001237A400](#)

Підписувач: [Ткаченко Олександр Владиславович](#)

Дата підписання: [31.05.2023](#)

Дійсний з [08.06.2022 13:42:41](#) по [08.06.2024 13:42:41](#)

громади ви можете назвати? З чим або ким вони пов'язані? Хто в них винен? Які ви бачите шляхи їх подання?

Ідентичність. Як вплинула децентралізація на вашу громаду? Що покращилося, а що погіршилося в громаді? Як децентралізація вплинуло на культурне життя в територіальній громаді? Якою є згуртованість вашої громади після створення ТГ? Чи відчуваєте ви приналежність до своєї громади? До якої саме? *Зондувати: до свого населеного пункту, до територіальній громади, району, області, краю?* Що для вас означає бути членом (членкинею) своєї громади? Чи переїхали би ви зі свого населеного пункту аби була така можливість? Чому? Куди?

Блок 2. Якість, доступність, розмаїття культурних послуг

Культурні послуги. Яка наразі в громаді існує культурна інфраструктура? Що в неї входить? *Зондувати: заклади культури, громадські простори тощо.*

Чи користуються мешканці територіальної громади закладами культури, що розташовані на її території? Якщо так, то наскільки активно? Якщо ні, то чому? Чи зручно мешканцям населених пунктів територіальної громади діставатися до закладів культури (наявність транспорту, якість доріг)? Чи мешканці усіх населених пунктів територіальної громади мають рівний доступ до культурного життя?

Перелічіть культурні послуги та заходи, які надаються / організуються в територіальній громаді, зазначте платні вони чи безкоштовні. Якщо платні – вкажіть їх вартість. Щодо заходів – вкажіть їх періодичність.

Як Ви оцінюєте якість послуг, що надають культурні заклади територіальної громади? Якими критеріями, характеристиками культурних послуг Ви керуєтесь при цій оцінці?

Чи всі категорії жителів територіальної громади мають змогу відвідувати заклади культури та культурні заходи в громаді? *Зондувати: вікові групи, соціальні, мешканці різних населених пунктів ТГ, етнічні групи тощо.* Чи працюють заклади культури в територіальній громаді на підвищення згуртованості жителів громади? Якщо так, то які це дії і як це проявляється?

Дозвілля. Як ви проводите свій вільний час? Які у вас є зацікавлення. Які варіанти дозвілля вам притаманні найчастіше? *Опитати усіх!* Що впливає на Ваш вибір варіанту дозвілля? Чи хотілось би щось змінити? Якщо так – то як і на що?

Які заходи, об'єкти, послуги могли б урізноманітнити культурне життя вашої територіальної громади? *Зондувати: які культурні послуги, з якою періодичністю, в якому об'ємі, з якою територіальною та часовою доступністю тощо (з урахуванням об'єктивної реальності фінансових*

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України

№ 306 від 31.05.2023

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000044F2F001237A400

Підписувач: Ткаченко Олександр Владиславович

Дата підписання: 31.05.2023

Дійсний з 08.06.2022 13:42:41 по 08.06.2024 13:42:41

можливостей територіальної громади)? Які культурні послуги мають бути безкоштовними? За які культурні послуги Ви готові платити? Якою для вас є прийнятною вартість різних типів культурних послуг? Скільки максимально ви готові заплатити за культурну послугу і яку? Скільки ви готові витратити на культурні послуги в місяць? Як би вам було зручно оплачувати культурні послуги – одноразово / сумарно за рік/ якісь абонементи тощо? На вашу думку, скільки разів в місяць (квартал, півроку, рік) людина повинна відвідувати заклади культури та культурні події для задоволення культурних потреб? На вашу думку, яка частка вашого сімейного доходу в місяць повинна була б йти на задоволення культурних потреб вашої родини? І який би результат це дало чи якого б результату ви хотіли від таких витрат?

Як ви думаєте, які заходи необхідно вжити для посилення участі мешканців територіальної громади у культурному житті? А для підвищення соціальної згуртованості жителів громади?

Чи сприяє розвитку культури в територіальній громаді голова громади? Яким чином? А місцеві підприємці? Яким чином? А місцеві депутати? Яким чином?

Які труднощі (проблеми) у вашій територіальній громаді виникають на шляху розвитку культури? Як вони долаються? Яка допомога у цій сфері потрібна від органів державної влади? Від органів місцевого самоврядування?

Чи знаєте ви про інвестиційні проекти, які реалізуються для сфери культури в вашій територіальній громаді?

Чи розвинений інститут меценатства для сфери культури в вашій територіальній громаді? І можливо ви можете назвати меценатів, які підтримують розвиток сфери культури в громаді.

Як ви думаєте, яких знань та вмінь не вистачає працівникам сфери культури для забезпечення жителів територіальної громади якісними та доступними культурними послугами? А посадовим особам виконавчих органів місцевого самоврядування? А депутатам місцевої ради?

Додаток 8
до Методичних рекомендацій
(пункт 18)

SWOT-АНАЛІЗ

Сильні сторони (позитивні фактори, які можуть бути використані для розвитку)	Слабкі сторони (негативні фактори, які заважають розвитку)
<ul style="list-style-type: none"> • ..... • ..... • ..... •	<ul style="list-style-type: none"> • ..... • ..... • .....
Можливості (позитивні фактори зовнішнього впливу, які сприяють розвитку)	Загрози (негативні фактори зовнішнього впливу, які заважають розвитку)
<ul style="list-style-type: none"> • ..... • ..... •	<ul style="list-style-type: none"> • ..... • ..... • .....

**Орієнтовна структура проекту стратегії / програми
розвитку та функціонування сфери культури територіальної громади /
регіону
на 20__–20__ роки**

Вступ

Розділ I. Аналітична частина.

1. Актуальний стан, основні тенденції та проблеми розвитку і функціонування сфери культури:

короткий опис історичного розвитку;

географічне розташування;

чисельність населення, демографічна ситуація, ринок праці;

наявні культурні ресурси та культурна інфраструктура;

економіка територіальної громади / регіону та місце культури в ній;

стан фактичного та затребуваного фінансування сфери культури;

структура та ефективність системи управління культурою в територіальній громаді / регіоні;

результати соціологічних досліджень;

аналіз інших (суміжних) сфер (за потреби).

2. Результати моніторингу і оцінки результативності виконання завдань діючої стратегії / програми розвитку та функціонування сфери культури (у разі наявності).

3. Порівняльні переваги, виклики та ризики перспективного розвитку та функціонування сфери культури територіальної громади / регіону (SWOT-аналіз).

Розділ II. Стратегічне бачення перспективного розвитку та функціонування сфери культури.

Розділ III. Стратегічні, оперативні цілі та завдання розвитку та функціонування сфери культури.

Розділ IV. Аналіз відповідності положень стратегії / програми розвитку та функціонування сфери культури до положень Державної стратегії регіонального розвитку України.

Розділ V. Моніторинг та оцінка результативності реалізації стратегії / програми.

